

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ในครั้ง ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การดำเนินการทดลอง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2545

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2545 โดยเลือกมาแบบเจาะจง เนื่องจาก มีสภาพแวดล้อมและหลักสูตรการเรียนการสอนเหมือนกับ โรงเรียนโสตศึกษาทั่วประเทศ แล้วทำการสุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนดังนี้

1. ให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งหมด 60 คน ทำแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง
2. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบมาเรียงลำดับ แล้วเลือกผู้ที่มีคะแนนความเชื่อ
3. มั่นในตนเองในลำดับจากท้ายสุดขึ้นไป จำนวน 12 คน
4. สอบถามความสนใจของผู้ร่วมทดลอง
5. สุ่มตัวอย่าง อย่างง่าย (simple random sampling) เพื่อจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบทดสอบความเชื่อมั่นในตนเอง

2. บรรณกรรม

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือมีขั้นตอนในการดำเนินการสร้างดังนี้

1. แบบทดสอบความเชื่อมั่นในตนเอง

1.1 ศึกษาแบบวัดความเชื่อมั่นใจในตนเองฉบับภาษาอังกฤษ ที่สร้างขึ้นโดย
ลอสเตอร์ (Lauster, 1976)

1.2 สร้างแบบทดสอบความเชื่อมั่นในตนเอง โดยผู้วิจัยแปลแบบทดสอบความ
เชื่อมั่นในตนเองของ ลอสเตอร์ (Lauster, 1976) จำนวนทั้งสิ้น 32 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบมาตรฐาน
ทางบุคลิกภาพความเชื่อมั่นในตนเอง ลักษณะของแบบทดสอบ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า
(rating scale) ชนิด 5 ตัวเลือก ซึ่งแสดงถึงการมีความเชื่อมั่นในตนเอง และการขาดความเชื่อมั่น
ในตนเอง ตามความรู้สึกนึกคิดของผู้ตอบ โดยกำหนดให้มีระดับของความรู้สึกดังนี้

รู้สึกเป็นประจำ ได้ 0 คะแนน

รู้สึกบ่อยครั้ง ได้ 1 คะแนน

รู้สึกบางครั้ง ได้ 2 คะแนน

รู้สึกนาน ๆ ครั้ง ได้ 3 คะแนน

รู้สึกไม่เคย ได้ 4 คะแนน

ตัวอย่างแบบทดสอบ

ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย
0) ฉันคิดว่าฉันไม่ค่อยมีความสามารถมากนัก			✓		

1.3 นำแบบทดสอบที่ได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ สำนวนภาษาจากการแปล
และ ความตรงของเนื้อหา (content validity) แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขภายใต้คำแนะนำของ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 นำแบบทดสอบที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปให้อาจารย์ในโรงเรียนที่สอนเด็กที่
มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่อาจารย์โรงเรียนเศรษฐเสถียร ทำการตรวจสอบสำนวนภาษา
ใหม่อีกครั้งเพื่อให้สอดคล้องความเข้าใจในการตอบแบบทดสอบของกลุ่มตัวอย่าง เช่น คำว่า “ฉันรู้สึก
วิตกกังวล...” ให้เปลี่ยนเป็น “ฉันรู้สึกหวั่น...” เป็นต้น ทั้งนี้ให้คงความหมายตามต้นฉบับของ
แบบทดสอบเอาไว้

1.5 จากนั้นนำแบบทดสอบที่ได้ไปทดลองใช้ (try out) ในกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่กำหนด คือ เด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเศรษฐเสถียร จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ (reliability) โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha) ซึ่งเป็นการหาความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในของครอนบาช (Cronbach, 1951 อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2537, หน้า 251-257) ได้ค่าความเที่ยง .90

2. วรรณกรรม

2.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง และวรรณกรรมบำบัดจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาให้สอดคล้องกับกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยเลือกหนังสือที่ใช้ในวรรณกรรมบำบัดจากแหล่งวรรณกรรมต่าง ๆ อาทิ เรื่องสั้น บทความ หนังสือภาพ นิทานชีวประวัติบุคคล เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง

2.2 จัดทำบรรณนิทัศน์หนังสือที่คัดเลือกได้ จำนวน 61 เรื่อง ไปเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวรรณกรรม 2 ท่าน คือ ดร. อนุอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล อาจารย์คณะศิลปศาสตรมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ อาจารย์วิริยะ สิริสิงห์ บรรณาธิการ สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมของหนังสือ ที่จะคัดเลือกให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอ่าน ได้ บรรณนิทัศน์หนังสือที่มีความเหมาะสมจำนวน 30 เรื่อง

2.3 ผู้วิจัยได้นำบรรณนิทัศน์หนังสือที่คัดสรรแล้วจากผู้ทรงวุฒิ ไปให้ผู้รับการบำบัดให้คะแนนหนังสือที่อยากอ่าน ได้หนังสือที่ผู้รับการบำบัดให้ความสนใจทั้งสิ้น 20 เรื่อง

2.4 นำหนังสือที่ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาคัดเลือกดังกล่าวไปใช้ในการทดลองตามกระบวนการวรรณกรรมบำบัดต่อไป

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research design) เพื่อศึกษาผลของวรรณกรรมบำบัด ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจำนวน 12 คน โดยมีกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน ทำการวิจัยโดยใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองแบบ 1 ภายใน และ 1 ระหว่างหน่วยทดลอง (one between one within subject design) (ไพรัตน์ วงษ์นาม, 2543, หน้า 148)

	a1	a2	a3
b1	S1	S1	S1
	S2	S2	S2
	S3	S3	S3
	S4	S4	S4
	S5	S5	S5
	S6	S6	S6
b2	S7	S7	S7
	S8	S8	S8
	S9	S9	S9
	S10	S10	S10
	S11	S11	S11
	S12	S12	S12

a1 แทน ระยะก่อนการทดลอง

a1 แทน ระยะหลังการทดลอง

a1 แทน ระยะติดตามผล

b1 แทน วิธีวรรณกรรมบำบัด

b2 แทน วิธีปกติ

S แทน กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการทดลอง (S1 คือ ตัวอย่างคนที่ 1)

ภาพที่ 6 แบบแผนการทดลอง

การทดลองแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

1. ระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำแบบทดสอบความเชื่อมั่นในตนเองที่ผู้วิจัยแปลแบบทดสอบความเชื่อมั่นในตนเองของ ลอสเตอร์ (Lauster, 1976) แล้วนำคะแนนมาเรียงลำดับ เลือกผู้ที่มีคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองในลำดับจากท้ายสุดขึ้นไป จำนวน 12 คน สัมภาษณ์ความสมัครใจของผู้ร่วมทดลอง แล้วสุ่มตัวอย่าง อย่างง่าย (simple random sampling) เพื่อจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน คะแนนที่ได้จากการทดสอบความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ จะเป็นคะแนนของระยะก่อนการทดลอง จากนั้น นัดวัน เวลาสถานที่ กับเด็กในการทดลอง และ อภิปรายกลุ่ม

2. ระยะทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามกระบวนการวรรณกรรมบำบัด สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละประมาณ 1 - 1.30 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมที่ดำเนินการในวิธีปกติจะไม่ได้เข้าสู่กระบวนการวรรณกรรมบำบัดแต่อย่างใด

การทดลองตามกระบวนการวรรณกรรมบำบัดมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยทำความเข้าใจ และรับรู้ถึงปัญหาของผู้รับการบำบัดไปพร้อม ๆ กับผู้รับการบำบัด โดยการวิเคราะห์ จากการสัมภาษณ์ สังเกต และผลการทดสอบความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งผู้รับการบำบัดจะต้องมีความยินดีและสมัครใจที่จะรับการช่วยเหลือ เกี่ยวกับข้อมูลของผู้รับการบำบัด จากนั้นกำหนดวัตถุประสงค์ของการบำบัด

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ปัญหา ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงเงื่อนไขมูลเหตุของปัญหา ตลอดจนความต้องการที่แท้จริงของผู้รับการบำบัดในการที่จะดำเนินการกับปัญหา ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยทราบถึงประเภทวรรณกรรมที่จะนำมาใช้ในการบำบัด

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยคัดเลือกวรรณกรรมที่เหมาะสมและมีความสัมพันธ์กับปัญหา โดยคัดเลือกจากวรรณกรรมหลาย ๆ ประเภท มีจำนวนมากพอ ที่จะให้ผู้รับการบำบัดได้เลือกตามความพอใจ และวรรณกรรมที่เลือกสรรนั้นจะต้องมีสถานการณ์ที่สัมพันธ์กับปัญหา มีความเหมาะสม ตลอดจนสอดคล้องกับภูมิหลังของผู้รับการบำบัดและมุ่งเน้นที่การเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง

ขั้นตอนที่ 4 ผู้รับการบำบัด อ่าน วรรณกรรม ที่เลือกสรร ด้วยความตั้งใจและมีความพร้อมที่จะรับเอาประโยชน์จากวรรณกรรม ซึ่งผู้วิจัยจะสร้างแรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับการบำบัดเกิดความรู้สึกอยากศึกษาเกี่ยวกับวรรณกรรมนั้น ๆ โดยกล่าวถึงประโยชน์ของวรรณกรรม และเสนอตัวอย่างของวรรณกรรม ให้ผู้รับการบำบัดเกิดความสนใจ

ขั้นตอนที่ 5 ผู้วิจัยจัดให้ ผู้รับการบำบัดอภิปรายเกี่ยวกับวรรณกรรม ภายหลังจากที่ผู้รับการบำบัดได้อ่าน สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1-1.30 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในวรรณกรรมนั้น ๆ ตลอดจนมีการให้คำปรึกษาประกอบด้วย ทั้งนี้เพราะการอภิปรายและการให้คำปรึกษาเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยให้ผู้รับการบำบัดเกิดการหยั่งเห็นแนวทางในการ แก้ไขปัญหา ซึ่งในการอภิปรายนั้นจะเน้นอภิปรายเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ศึกษาวรรณกรรม โดยการอภิปรายเชื่อมโยงสถานการณ์ในวรรณกรรมไปสู่สถานการณ์ปัญหาของผู้รับการบำบัด ผลของการอภิปรายจะทำให้ผู้รับการบำบัดเกิดการเลียนแบบเชิงเปรียบเทียบ ระบายอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดที่กดดัน และเกิดการหยั่งเห็นที่เด่นชัดยิ่งขึ้น อันมีผลต่อเนื่องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเจตคติ หรือพฤติกรรม และเกิดความเชื่อมั่นในตนเองตามเป้าหมายของการบำบัด

ทั้งนี้ผู้รับการบำบัดเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เด็กเหล่านี้ได้รับการพัฒนาทักษะในการอ่านหนังสือและการอ่านภาษาพูดจากริมฝีปากของคนปกติ ดังนั้นกระบวนการสื่อสารสำหรับผู้วิจัย กับ ผู้รับการบำบัด จึงเน้นที่การสื่อสารทางพฤติกรรมอวัจนภาษา (nonverbal behavior) เป็นหลัก เช่น สีหน้า แววตา ท่าทาง และการอ่านจากริมฝีปาก ร่วมกับการเขียนสนทนาและวาดภาพสื่อความหมาย

ขั้นตอนที่ 6 ผู้รับการบำบัดปรับเจตคติหรือพฤติกรรมตามเป้าหมายของการบำบัด ซึ่งจะเกิดขึ้นภายหลังจากที่ผู้รับการบำบัดเกิดการหยั่งเห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา ซึ่งกระบวนการขั้นตอนสุดท้ายนี้มุ่งให้ผู้รับการบำบัดเกิดความเข้าใจในตนเองอย่างแท้จริง ตลอดจนเกิดการพัฒนาความเจริญส่วนบุคคลด้วย

3. ระยะหลังการทดลองเมื่อสิ้นสุดกระบวนการวรรณกรรมบำบัดแล้ว ให้กลุ่มตัวอย่างทำการทดสอบความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อเป็นคะแนนหลังการทดลอง

4. ระยะติดตามผล หลังจากทำการทดสอบหลังการทดลองแล้วอีก 2 สัปดาห์ ให้กลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ทำแบบทดสอบอีกครั้ง เพื่อเป็นการติดตามผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือผ่านคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดชลบุรี เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการศึกษาวิจัย
2. หลังจากได้รับอนุญาตแล้วดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนในการทดลองตามที่กล่าวมาข้างต้น และรายละเอียดดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

สัปดาห์ที่	1	2 - 5	6 - 7	8
การดำเนินการทดลอง	การทดสอบระยะก่อนการทดลอง	การทดลองสัปดาห์ละ 2 ครั้งแล้วทำการทดสอบในสัปดาห์สุดท้าย	→	ทดสอบในระยะติดตามผล

3. ตรวจสอบข้อมูลจากแบบทดสอบทั้งหมดเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วจึงนำข้อมูลไปดำเนินการวิเคราะห์ผลการทดลองต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (repeated-measures analysis of variance : one between-subjects variable and one within-subjects variable) (Howell, 1997, p. 458) แล้วตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นโดยภาษา QBASIC ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม (อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา) และเมื่อพบความแตกต่าง ทำการทดสอบความแตกต่าง ด้วยวิธีทดสอบรายคู่แบบ นิวแมนคูลส์ (Newman-Keuls procedure)